

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01301	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01302	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade	1c	6
P02G110V01303	Educación: Tutoría e orientación coa familia	1c	6
P02G110V01304	Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá	1c	6
P02G110V01305	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil	1c	6
P02G110V01401	Antropoloxía: Pensamento e cultura	2c	6
P02G110V01402	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta	2c	6
P02G110V01403	Aprendizaxe das ciencias da natureza	2c	6
P02G110V01404	Didáctica da lingua e a literatura infantil	2c	6
P02G110V01405	Idioma estranxeiro I: Francés	2c	6
P02G110V01406	Idioma estranxeiro I: Inglés	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica**

Materia	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Código	P02G110V01301			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	mercedesvare@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	O concepto actual de saúde está baseado nunha visión integral do ser humano, que inclúe, ademais dunha percepción física e psicolóxica, novas dimensións sociais e ambientais. Neste marco, a educación para a saúde convértese nun elemento esencial para o desenvolvemento integral das persoas. E débese entender dentro do contexto de promoción da saúde, que inclúe, non só accións a nivel individual, se non tamén actuacións orientadas a mellorar as condicións de vida de toda a comunidade. Así, a maioría dos currículos formais que existen actualmente incorporan gran parte dos contidos que trata a educación para a saúde. Desta forma, o Decreto que fixa as bases da Educación Infantil en Galicia establece como finalidade principal a de contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual das nenas e dos nenos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico

B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	A2 A3 A4 A5 A8	B3 B6 B12 B19 B22
Identificar trastornos no sono, da alimentación, do desenvolvemento psicomotor, da atención e da percepción auditiva e visual. Colaborar co persoal especializado para identificar e axudar a solucionar posibles trastornos. Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturban o desenvolvemento físico e psíquico do alumnado.	A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10	B1 B3 B8 B9 B11 B12 B13 B19
Saber programar actividades e deseñar recursos didácticos para desenvolver a educación para a saúde na escola. Familiarizarse coas metodoloxías, recursos e materiais necesarios para a ensinanza da Educación para a saúde, incluídos os recursos relacionados coas tecnoloxías da información e da comunicación. Revisar de forma crítica as prescricións e orientacións o Currículo de Educación Infantil.	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A8 A11	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B17
Saber avaliar as programacións realizadas tendo en conta o Currículo de Educación Infantil.	A1 A3 A4 A5 A9 A11	B1 B2 B3 B7 B8 B13 B14 B21

Contidos

Tema		
BLOQUE 1. A saúde como concepto sistémico A educación para a saúde	A evolución do concepto de saúde. Os determinantes de saúde. A educación para a saúde, baixo a perspectiva da promoción da saúde. As actitudes cara a saúde. A necesidade da Educación para a saúde na escola.	
BLOQUE 2 Revisión de aspectos básicos do desenvolvemento das nenas e nenos de 3 a 6 anos. Ámbitos de aplicación da Educación para a saúde.	Elementos básicos de desenvolvemento psicolóxico, afectivosexual, do alumnado de Infantil. Principais ámbitos de aplicación: educación para a alimentación e o consumo, educación para a igualdade, educación emocional, educación afectivosexual, prevención de adicións e riscos, educación ambiental e educación viaria. Atención a alumnado con necesidades educativas especiais.	
BLOQUE 3 Estratexias didácticas para promover a aprendizaxe da Educación para a saúde. Análise de recursos e técnicas de avaliación específicas para promover a saúde na escola.	Aspectos lexislativos relacionados coa Educación para a saúde na etapa de Educación Infantil. A educación para a saúde no currículo de Infantil Análise, deseño e avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde. Achegas da aprendizaxe cooperativa a Educación para a saúde	

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Proxectos	15	30	45
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Traballos de aula	10	25	35
Debates	3	8	11
Sesión maxistral	5	0	5
Actividades introdutorias	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	0	2
Presentacións/exposicións	4	12	16
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Proxectos	Elaboración en grupos de proxectos integrados que conteñan aspectos relacionados coa educación para a saúde en EI.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise de actividades de aula relacionadas con educación para a saúde.
Traballos de aula	Realización de traballos en grupo e individuais na aula.
Debates	Posta en común e debate dalgún caso que inclúa a perspectiva C-T-S
Sesión maxistral	Exposición de contidos relacionados coa materia
Actividades introdutorias	Actividades de introdución e avaliación inicial
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Probas individuais relacionadas con contidos da materia
Presentacións/exposicións	Elaboración de presentacións-resumo sobre algún ámbito da educación para a saúde

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	Titorías individuais ou en pequeno grupo
Estudo de casos/análises de situacións	Titorías individuais ou en pequeno grupo
Traballos de aula	Titorías individuais ou en pequeno grupo

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Proxectos	Elaboración en grupos de proxectos relacionados cos diferentes ámbitos da educación para a saúde	40
Estudo de casos/análises de situacións	O alumnado realizará estudos de casos, de forma individual ou en grupos	15
Traballos de aula	Elaboración de diversos traballos de aula de forma tutelada	25
Outras	Participación activa nas distintas tarefas (debates, presentacións, coavaliacións...) e actitude cooperativa nos traballos grupais. Realización de pequenas probas individuais sobre contidos da materia	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

*Para aprobar a materia será necesario asistir con regularidade ás clases e realizar satisfactoriamente as actividades de aula. O alumnado que non cumpra estes requisitos deberá entregar un traballo e presentarse ao exame final, onde se avaliarán todos aqueles contidos traballados na aula

**O alumnado que non acade o aprobado poderá presentarse en segunda convocatoria (Xullo), neste caso, deberá entregar un traballo e presentarse ao exame. onde se avaliarán todos aqueles contidos traballados na aula

***Neste curso continuarase a experimentar o Proxecto de Innovación: "DESEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN GRAOS E POSGRAOS A TRAVÉS DA PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS KPSI, RÚBRICAS E MAPAS CONCEPTUAIS EN FORMATO DIXITAL", consistente no deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas ou matrices de valoración e Mapas Conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os

procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos Mapas Conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.

Bibliografía. Fontes de información

BARRAGÁN, F. e BRODY, C., **Niños, Niñas, Maestras, Maestros. Una propuesta de educación sexual**, Sevilla, 1993.,

BARRIO, C., **La comprensión infantil de la enfermedad. Un estudio evolutivo**, Madrid, 1990.,

COSTA, C. e LÓPEZ, M., **Educación para la salud. Una estrategia para cambiar los estilos de vida**, Madrid, 1996.,

LUCINI, F., **Temas transversales y educación en valores**, Madrid, 1994.,

XUNTA DE GALICIA, **Medrando sans**, Santiago,

XUNTA DE GALICIA, **Currículo de Educación Infantil**, Santiago, 2007.,

VVAA, **Materiais para la Educación Infantil**, Madrid, 1992.,

VVAA, **Educación para la salud: la alimentación**, Barcelona, 2004,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade				
Materia	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade			
Código	P02G110V01302			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Afirmar que na escola se desenvolven determinados procesos que favorecen a inclusión e á súa vez un recoñecemento de que outros procesos contribúen ou poden fomentar a exclusión e a marxinação. Por iso, entendemos que nesta materia é conveniente analizar o fenómeno na súa dobre dimensión (inclusión/exclusión), como dous conceptos claramente inseparables para comprender en profundidade as traxectorias educativas dos alumnos e deseñar e desenvolver ámbitos educativos máis inclusivos, menos excluíntes.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético

B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Promover e monitorizar a aprendizaxe autónoma dos alumnos de acordo cos contidos e obxectivos fixados no nivel educativo, implementar estratexias capaces de previr a exclusión e a discriminación.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B9
	A11	B11 B12
2. Respetar as diferenzas culturais e persoais dos alumnos e demais membros da comunidade educativa.	A2	B2
	A3	B7
	A11	B9
		B11 B14 B15
3. Valorar a relevancia pedagóxica da interacción entre pares e entre estes e os adultos; saber impulsar á comunidade educativa a abordar actividades colectivas, traballos cooperativos e a apoiar o esforzo individual.	A2	B12
	A9	B16
	A10	B19
	A12	B20 B21
4. Considerar e valorizar a diversidade cultural e persoal dos alumnos e outros membros da comunidade educativa.	A1	B1
	A3	B2
	A10	B7
	A12	B8 B19
5. Proxectar e implementar programas educativos e unidades didácticas que permitan integrar o currículo co contexto sociocultural e características diversas e específicas do alumnado.	A3	B2
	A4	B6
	A11	B8
		B9 B11 B15 B18
6. Fomentar dinámicas e climas relacionais de respecto, non excluíntes nin discriminantes, baseados na aplicación de patróns de convivencia democrática, participativa e inclusiva.	A3	B1
	A4	B2
	A5	B7
	A9	B8 B9 B11 B18
7. Afrontar e resolver problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa de forma colaborativa, como modelo de relación aplicable á práctica profesional	A4	B7
	A5	B8
		B9 B11 B15 B17 B20
8. Implementar co alumnado regras de convivencia participativas e democráticas, capaces de resolver con éxito conflitos e problemáticas de diversa natureza de forma colaborativa.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B7
	A4	B8
	A5	B9
	A11	B11
	A12	B12
		B13 B14 B16 B21

9. Coñecer e identificar dificultades relacionadas coa aprendizaxe e a atención.	A2 A3 A9 A12	B12 B13 B16 B19
10. Desenvolver habilidades básicas para o deseño e aplicación de didácticas adaptadas que fomenten a inclusión de alumnos con necesidades específicas de apoio educativo desde un enfoque comprensivo da educación diversificada.	A9 A10 A12	B1 B2 B7 B9 B11 B17 B20
11. Saber impulsar hábitos de autonomía, liberdade, experimentación, imitación como de aceptación de normas e de límites.	A1 A2 A3	B1 B2 B6 B14 B16
12. Desenvolver a capacidade de abordar colaborativamente con outros profesionais especialistas para a atención das necesidades educativas especiais do centro e a comunidade educativa.	A2 A3 A6 A7 A8 A10 A12	B1 B12 B14

Contidos	
Tema	
1. Da exclusión á inclusión social e educativa. Unha perspectiva Europea.	1.1. Conceptos básicos: normalidade e atención á diversidade. 1.2. A atención á diversidade en perspectiva internacional. 1.3. Perspectivas e fundamentos da educación inclusiva.
2. A educación inclusiva na etapa infantil.	2.1. A escola inclusiva: a escola de todos e cada un. 2.2. Programas e estratexias educativas de atención á diversidade nos centros educativos.
3. Alumnado en situación de vulnerabilidade, risco de exclusión, fracaso escolar ou marxinación: desigualdades por clase social e xénero.	3.1. Identificación de alumnos/as en situación ou risco de exclusión. 3.2. Atención educativa.
4. Alumnado en situación de vulnerabilidade, risco de exclusión, fracaso escolar ou marxinación: desigualdades por cultura e capacidade.	4.1. Identificación de alumnos/as en situación ou risco de exclusión. 4.2. Atención educativa.
5. Aulas de educación infantil inclusivas.	5.1. Medidas organizativas de atención á diversidade. 5.2. A adaptación do currículo: Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA). 5.3. Estratexias de apoio.
6. Comunidade social e local.	6.1. Propostas para o traballo coa/na comunidade.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	7.5	2.5	10
Traballos tutelados	20	34	54
Metodoloxías integradas	20	40	60
Sesión maxistral	8	16	24
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas en grupo co profesorado da asignatura para asesoramento de actividades da materia.
Traballos tutelados	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Metodoloxías integradas	Os estudantes en pequenos grupos desenvolven diversos traballos de investigación vinculados á temática da materia, incluíndo recollida e análise e interpretación de datos. Inclúe estratexias de traballo colaborativo entre colegas.
Sesión maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Titoría en grupo	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Traballos tutelados	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Metodoloxías integradas	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Avaliación dos traballos tutelados e as súas evidencias segundo guía didáctica de avaliación deseñada para cada traballo e entregada aos alumnos.	20
Metodoloxías integradas	Avaliación, segundo a guía didáctica que se entregará con cada actividade a realizar, dos distintos criterios e dimensións de análise que conteña esta. En todo caso fará referencia a tres grandes bloques de análise: presentación; contidos; procesos desenvolvidos e resultados obtidos.	40
Probas de resposta curta	Trátase dunha proba escrita que avalía os coñecementos teórico-prácticos da materia. Será unha única proba ao final da materia.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar as tres partes indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia incluídos os abordados nos traballos. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5 neste.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

- Abad, M.L y Arias, A, **Género y educación**, Graó,
- Ainscow, M, **Desarrollo de escuelas Inclusivas. ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares.**, Narcea,
- Ainscow, M., **Mejorar las escuelas urbanas**, Narcea,
- Arnaiz, P., **Educación Inclusiva. Una escuela para todos.**, Aljibe,
- Askew, S. y Ross, C, **Los chicos no lloran. El sexismo en educación**, Paidós,
- Booth, **Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva: = (Index for inclusion) : desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros educativos**, Universidad Autónoma de Madrid,
- Blanchard y Muzas, **Propuestas metodológicas para profesores reflexivos. Cómo trabajar con la diversidad en el aula.**, Narcea,
- Brownw, N. y France, P., **Hacia una educación Infantil no sexista**, Morata,
- Cano Moreno, J., **Atención Educativa a las neecsidades espaciales relacionadas con el contexto sociocultural**, www.aulaintercultural.org,
- Echeita Sarrionandia, G., **Educación para la inclusión o educación sin exclusiones.**, Narcea,
- Gallego Vega, C., **El apoyo entre profesores como actividad educativa inclusiva**, Revista de Educación, 327, 83-105,
- Gallego Vega, C., **O Uso e o Abuso Do Concepto de Necesidades Educativas Especiales**, Revista Galega de Educacion, 43, 14-17,

Moriña, A, **La escuela de la diversidad**, Síntesis,

Paniagua, G. y Palacios, J., **Educación Infantil. Respuesta educativa a la diversidad**, Alianza Editorial,

Parrilla, A., **Diversidad. En Diccionario Galego de Pedagogía**,

Parrilla, A., **Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva. En Revista de Educación**, Revista de Educación, n 327, 11-41,

Parrilla, A., **O Longo Camiño Cara Á Inclusión**, Revista Galega Do Ensino, 32, 35-54,

Parrilla, A. y Daniels, H., **Creación y Desarrollo de Grupos de Apoyo entre profesores**, Mensajero,

Parrilla, A. y Moriña, A., **Lo que Todos Nos Preguntamos Sobre la Educación Inclusiva**, Padres y Maestros, 284, 10-13,

Parrilla, A., **La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas y Comunidades Educativas**, Escuela Española., 13., 7-9,

Parrilla, A., **Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración**, Ed. Mensajero,

Puigdemívol, I., **La educación especial en la escuela integrada: una perspectiva desde la diversidad**, Graó,

Pujolás, P., **9 ideas clave: el aprendizaje cooperativo**, Garó,

Pujolás, P., **Atención a la Diversidad y Aprencizaje cooperativo en la educación obligatoria**, Aljibe,

Ray-Díez, E., **Exclusión social: Indicadores para su estudio y aplicación para el trabajo social**, Minsiterio de trabajo y Asuntos Sociales,

Román, M. Moreno, J.M., **Eduacción Comprensiva. Nuevas perspectiva**, Cincel,

Stainback, S. y Stainback, W., **Celebrar la diversidad, crear comunidad. En Aulas Inclusivas**, Narcea,

Thomas, G. Loxley, A., **Deconstrucción de la educación especial y construcción de la educación inclusiva**, La Muralla,

Tolchinsky, L., **Procesos de aprendizaje y formación docente en condiciones de extrema diversidad**, Barcelona. Octaedro,

Tomlinson, C., **El aula diversificada: dar respuesta a las necesidades de todos los estudiantes**, Octaedro,

Tomlinson, **Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula**, Paidós,

Torres, J., **Diversidad cultural y contenidos escolares**, Revista de Educación, 345, 83-110,

Vega, A., **Los centros escolares ante la inadaptación social**, Aljibe,

VVAA, **Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes**, Narcea,

Ainscow, M., Hopkins, D., Soutworth, G. y West, M., **Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes**, Madrid. Narcea,

Ainscow, M., Beresford, J., Harris, A., Hopkins, D. y West, M., **Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula. Manual para la formación del profesorado**, Madrid. Narcea,

Ainscow, M. y West, M., **Mejorar las escuelas urbanas: liderazgo y colaboración**, Madrid: Narcea,

Arnaiz, P., **Atención a la diversidad. Diseño Curricular**, Costa Rica: EUNED,

Baráibar, J.L., **Inmigración, familias y escuela en educación infantil**, Madrid. Catarata-MEC,

Del Carmen, M., **La organización del currículo de educación infantil en clave de diversidad. En R. Alcudia et al. (Eds). Atención a la diversidad**, Barcelona: Graó,

Echeíta, G., **Educación para la inclusión o educación sin exclusiones**, Madrid: Narcea,

Gimeno, J., **La construcción del discurso acerca de la diversidad y sus prácticas. En R. Alcudia et al. (Eds) la Atención a la diversidad**, Barcelona: Graó,

Guijo, V., **La exclusión social en la infancia: la función de la escuela. En F. López Sánchez (coord.) La escuela infantil: observatorio privilegiado de las desigualdades**, Barcelona: Graó,

Parrilla, A., **Apoyo a la escuela un proceso de colaboración**, Bilbao: Mensajero,

Parrilla, A., **Creación y desarrollo de grupos de apoyo entre profesores**, Bilbao: Mensajero,

Parrilla, A., **Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva**, Revista de Educación 327,

Parrilla, A., **Atención á diversidade. En J. Caride y F. Trillo (2010) Diccionario Galego de Pedagogía**, Vigo: Galaxia,

Salinas, S., **Atención a la diversidad en Educación Infantil**, Vigo: Ideas Propias,

Susinos, T., **¿De qué hablamos cuando hablamos de inclusión educativa?**, Temáticos Escuela Española, 13,

UNESCO, **Informe de seguimiento de la educación en el mundo. Superar la desigualdad. Por qué es importante la gobernanza**, UNESCO http://www.isftic.mepsyd.es/formacion/materiales/126/cd/unidad_1/material_M1/sabermas2.pdf,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Outros comentarios

Se recomenda:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Tutoría e orientación coa familia**

Materia	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Código	P02G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Profesorado	Mondolfi Miguel, María Luisa Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mariaainoa.zabalza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia cumpre cun papel fundamental no programa do grao derivado do seu carácter instrumental e formativo: -o carácter instrumental derivado do traballo en relación ás competencias necesarias para situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional; de relacionar teoría e práctica coa realidade da aula, centro, familias e contexto educativo; da valoración da relación co alumnado e as súas familias como factor de calidade da educación; -o carácter formativo derivado dunha nova visión de como ensinar e como aprender nunha escola inclusiva dentro dunha sociedade que respecta e acolle o principio e dereito dunha educación para todos e todas; de coñecer e saber exercer as funcións de tutoría e orientación; de ofrecer respostas educativas inclusivas, de equidade e valores fundamentais para un íntegro desenvolvemento persoal e social. En definitiva para que os profesionais con esta formación poidan, dende unha visión crítica e reflexiva, axudar, asesorar, informar e orientar ao alumnado e familias, así como colaborar e participar con outras institucións relacionadas coa educación infantil.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira

B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)Conocer la evolución histórica de la familia, los diferentes tipos de familias, de estilos de vida y educación en el contexto familiar.	A3 A5 A12	B1 B6 B15
(*)Conocer y desempeñar la función tutorial y orientadora en relación con la educación familiar en el periodo 0-6 años y coordinando la acción educativa referida a su grupo de alumnos.	A1 A2 A3 A5 A6	B1 B2 B5 B7 B8 B11
(*)Crear y mantener lazos de comunicación con las familias para incidir eficazmente en el proceso educativo.	A7 A9 A11 A12	B5 B11 B16 B17 B20
(*)Relacionar la educación con el medio y cooperar con las familias y con la comunidad.	A7 A9 A10 A12	B17 B18 B20 B21 B22
(*)Diseñar estrategias de apoyo a las familias para evitar problemáticas de desarraigo y abandono escolar.	A7 A9 A10 A12	B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B18 B19
(*)Mostrar habilidades sociales para entender a las familias y hacerse entender por ellas.	A1 A3 A6 A7 A10	B2 B5 B6 B8 B13 B18
(*)Promover y colaborar en acciones dentro y fuera de la escuela, organizadas por familias, ayuntamientos y otras instituciones con incidencia en la formación ciudadana.	A3 A4 A7 A8 A12	B2 B3 B4 B5 B6 B9 B17

(*)Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar con respecto a los cambios en las relaciones de género e intergeneracionales, la multiculturalidad e interculturalidad, la discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible.	A3	B6
	A7	B11
	A9	B12
	A11	B14
	A12	B16
(*)Promover la integración de la familia y la comunidad a los programas de educación especial.		B22
	A4	B2
	A5	B6
	A10	B9
	A12	B14
(*)Abordar y resolver los problemas de disciplina en el aula y conflictos en la familia promoviendo el trabajo cooperativo y el trabajo y esfuerzo individuales.		B16
		B20
	A4	B2
	A10	B9
	A11	B11
		B18

Contidos

Tema	
1. Orientación e tutoría no marco normativo actual.	1.1. Marco conceptual, e relación entre a tutoría e a orientación 1.2. A persoa titora, a tutoría e a orientación na lexislación 1.3. A orientación na Educación Infantil 1.3.1. Funcións do departamento de orientación na Educación Infantil 1.3.2. Organización do departamento de orientación 1.3.3. Plan de Orientación Escolar 1.3.4. Programas do plan de actuación 1.3.5. Seguimiento e avaliación dos programas e plans de actuación.
2. A Acción Titorial: organización e planificación	2.1. A Acción Titorial no marco das competencias 2.2. Sentido e alcance da Acción Titorial 2.2.1. Perfil e funcións da profesora titora ou do profesor titor 2.2.2. Características da Acción Titorial 2.2.3. Áreas e ámbitos da tutoría 2.3. Organización, planificación e programación da Acción Titorial 2.3.1. Obxectivos da Acción Titorial 2.3.2. Axentes e suxeitos da Acción Titorial 2.3.3. A Acción Titorial na Educación Infantil 2.4. A orientación e a tutoría enfocada cara ao desenvolvemento persoal, á acción grupal e á mellora do proceso de aprendizaxe. 2.5. A avaliación na Acción Titorial 2.6. O Plan de Acción Titorial e os Programas de Intervención
3. Técnicas e instrumentos para a Acción Titorial e para a Orientación Educativa	3.1. A importancia das técnicas e instrumentos de intervención 3.2. Principais técnicas e instrumentos utilizados para a tutoría e a orientación educativa: 3.2.1. A observación 3.2.2. A entrevista 3.2.3. O cuestionario 3.2.4. Técnicas de dinámica de grupos 3.2.5. Análise de documentos e materiais
4. Tutoría e orientación familiar	4.1. O período de adaptación 4.1.1. A acollida das nenas e dos nenos 4.1.2. A acollida das familias 4.2. A persoa titora ante as necesidades específicas de apoio educativo 4.3. A participación das familias na Educación Infantil. Intercambio de información

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	10	22	32
Proxectos	10	22	32
Actividades introdutorias	1	0	1
Tutoría en grupo	7	5	12
Sesión maxistral	14	28	42
Cartafol/dossier	9	18	27
Probas de resposta curta	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Esta metodoloxía consistirá na análise intensivo e completo dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalos e, cando compra, profundizar nos posibles procedementos alternativos de solución.
Proxectos	Mediante esta metodoloxía as e os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto destinado a resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño realización dunha serie de actividades. Todo iso a partir do desenvolvemento e aplicación de aprendizaxes adquiridos e da utilización efectiva de recursos.
Actividades introdutorias	Esta metodoloxía servirá para presentar a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Titoría en grupo	A través dela a profesora facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención en calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...).
Sesión maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas, lóxicamente estruturados, co obxectivo de facilitar a información organizada seguindo criterios axustados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal, por parte do profesorado dos contidos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Ao longo do curso realizaranse titorías tanto a nivel grupal como individual.
Proxectos	Ao longo do curso realizaranse titorías tanto a nivel grupal como individual.
Titoría en grupo	Ao longo do curso realizaranse titorías tanto a nivel grupal como individual.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	A consecución das competencias mediante o estudo de casos explorarase a través de diversas estratexias: -Calidade das contribucións e participación dos estudantes na realización dos casos estudados. -Traballos relacionados co contido do caso. -Presentacións orais.	10
Proxectos	A avaliación céntrase na realización do proxecto en si, debendo os estudantes: -Entregar por equipo o informe escrito do proxecto. -Expoñer en equipo unha presentación do proxecto ante a profesoras e os compañeiros.	20
Titoría en grupo	Durante a realización das titorías en grupo aténdese ao estudante na súa aprendizaxe segundo o seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliación continua e formativa.	10
Cartafol/dossier	O catafol consiste nunha recompilación de información estruturada sobre os contidos traballados en proxectos e estudo de casos.	20
Probas de resposta curta	A través desta proba preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxico dos aspectos relativos á materia.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar todas as probas indicadas e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5 neste. É necesario asistir a titorías.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

ALCAZAR, J.A., **HIJOS, TUTORES Y PADRES**, 3ª - EDICIONES PALABRA. ITERALIA S.A. Madrid,

PORTALES EDUCATIVOS, **EDU.XUNTA.ES** y otros,

VV. AA., **LA ATENCIÓN FAMILIAR DESDE LOS ORIENTADORE4S ESCOLARES: TEORÍAS, MÉTODOS Y HABILIDADES**, CEP. Madrid,

MÉNDEZ, H., **EL ROL DEL TUTOR COMO PUENTE ENTRE LA FAMILIA Y LA ESCUELA**, MAGISTERIO DEL RIO DE LA PLATA. Buenos Aires,

CATARSI, E., **PEDAGOGÍA DE LA FAMILIA**, IN-FAN-CIA - OCTAEDRO,

Recomendacións

Outros comentarios

Para o aproveitamento exitos da materia RECOMÉNDASE:

A) Asistencia continua a sesións de teoría e páctica. A asistencia a clase considérase fundamental para o seguemento da materia por parte do alumnado.

B) As tarefas e actividades prácticas poderán abranguer varias sesións de traballo e será necesario rematar algunha fora do horario de clase.

Ao tratar o tema e, segundo proceda, facilitarase a bibliografía específica ao respecto.

Tendo en conta que os contidos da materia son obxecto constante de: opinións, comentarios, debates e decisións, dende os ámbitos: político, administrativo, económico e social; sería conveniente para poder estar ao día á lectura de páxinas web dos diferentes centros educativos da Xunta de Galicia, do Ministerio de Educación e Ciencia e doutras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación infantil: in-fan-cia, aula de educación infantil, bambini, etc.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá				
Materia	Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá			
Código	P02G110V01304			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Insua Meiras, Francisco			
Profesorado	Insua Meiras, Francisco			
Correo-e	finsua@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introduce no coñecemento das aportacións da psicología evolutiva a o coñecemento das situacións que precisan intervención temperán no desenvolvemento do neno, por ser deficientes ou porque unha intervención temperán evitará deficiencias non desexadas, ou potenciará capacidades innatas			

Competencias de titulación	
Código	
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución.	A6 B7
Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	A8 B1
Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	A9 B13
Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	A10 B7
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudante	A11 B9 B15

Contidos
Tema

A ATENCIÓN TEMPERÁ E AS BASES DO DESENVOLVEMENTO HUMANO	1.-A Atención Temperá 2.-A natureza do desenvolvemento humano. 3.-Determinantes do desenvolvemento . 4.-As etapas da vida.
O DESENVOLVEMENTO PRENATAL	1.- Comezo da vida e crecemento prenatal 2.- O desenvolvemento da conducta prenatal 3.- O proceso do nacemento 4.- Anomalías fetais e complicacións no parto
O NEONATO	1.-O neonato 2.-Estados e ritmos do bebé 3.-Os reflexos 4.-Desenvolvemento temperá da percepción 5.-Interacción social
A PRIMEIRA INFANCIA	1.- O desenvolvemento do cerebro 2.- O desenvolvemento das habilidades motoras 3.- A percepción 4.- A intelixencia 5.- A afectividade 6.- A Linguaxe
A SEGUNDA INFANCIA	1.- Desenvolvemento físico e psicomotor. 2.- Desenvolvemento da intelixencia. 3.- A socialización: familia e escola. 4.- A Linguaxe. 5.- A Afectividade
OS TRASTORNOS DO DESENVOLVEMENTO	1.- De carácter intelectual 2.- Sensoriais: visuais e auditivos 4.- Motóricos:A parálise cerebral 5.- Trastornos do espectro autista 6. Outras alteracións

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4
Sesión maxistral	18	30	48
Traballos tutelados	0	34	34
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4
Saídas de estudo/prácticas de campo	3	21	24
Estudo de casos/análises de situacións	0	16	16
Traballos de aula	1	4	5
Informes/memorias de prácticas	11	0	11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

PEÑAFIEL PUERTO, et al, **El niño en desarrollo**, 2001,

PERPIÑÁN, S., **Atención Temprana y Familia**, 2009,

Sanchidrián,c; Ruiz, J. (coords.), **Historia y perspectiva actual de la educación infantil**, 2010,

VIDAL LUCENA, M. (coord.), **Estimulación temprana de 0 a 6 años(I)**, 2007,

VIDAL LUCENA, M. (coord.), **Estimulación temprana de 0 a 6 años (II)**, 2008,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/P02G110V01402

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil**

Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil			
Código	P02G110V01305			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Diéguez Ruibal, José Luis			
Profesorado	Diéguez Ruibal, José Luis			
Correo-e	ruibaljl@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura ten a finalidade de familiarizar ao profesor con aquelas anomalías e trastornos da conducta que poidan aparecer na época escolar impedindo un normal desenvolvemento físico, psicolóxico, e intelectual, polo que, o mestre ha de adeguar os coñecementos pertinentes para minimizar os efectos negativos de estas anomalías. Identificar os distintos tipos de trastornos da infancia, as súas causas e as formas de intervención. Ha de mostrar ao mestre os conceptos e fundamentos teóricos básicos das características diferenciais da psicología infantil e os aspectos metodolóxicos específicos para o coñecemento e intervención nas condutas problemáticas da infancia que poidan interferir de xeito significativo no desenvolvemento persoal, social, escolar e familiar do neno nas súas deficientes manifestacións (déficit de intelixencia, déficit de atención, hiperactividade, conduta disocial, ansiedade, trastornos afectivos, do sono, da eliminación[]).			

Competencias de titulación

Código	
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.	A3 A8	B1 B2 B9 B10 B12 B14
Coñecer os trastornos da conducta mais comuns na infancia que poidan interferir no desenvolvemento normal da persoa.	A2 A3 A4 A8	B1 B2 B7 B12
Saber diagnosticar os syndromes psicopatolóxicos desta idade.	A3 A4 A5 A8 A10	B1 B2 B7 B11 B12
Familiarizarse cos métodos psicoterapéuticos que poidan ser útiles para o tratamento destas doenzas psicopatolóxicas.	A3 A4 A5	B1 B2 B7 B12 B15 B16

Contidos

Tema	
Introdución á psicopatoloxía infantil.	Paradigmas fundamentais da psicoloxía infantil. Desenvolvemento psicolóxico normal e anormal. Factores que inflúen no desenvolvemento patolóxico. Psicopatoloxías maiores e menores. Evolución histórica da psicopatoloxía infantil. Clasificacións internacionais en psiquiatría. Conceptos básicos en psicopatoloxía infantil.
Psicopatoloxía das funcións corporais básicas na infancia.	A anorexia: síntomas, causas e consecuencias. Outras anomalías da alimentación: bulimia, rumiación, pica. Trastornos da eliminación: enurese, encoprese infantil. Trastornos do sono na infancia: terrores, pesadelos, sonambulismo. Trastornos psicomotores: os tics, estereotipias, maniarismos. Aspectos psicopatolóxicos na evolución e disfuncións da sexualidade.
Psicopatoloxía das funcións psíquicas na infancia.	Deficiencias na intelixencia. Os niveis de intelixencia. Formas clínicas de deficiencia mental. Causas da deficiencia mental. Deficiencias na memoria e na atención. Trastornos da percepción. Trastornos da linguaxe. Os trastornos do pensamento. As ideas obsesivas e trastornos delirantes.
Trastornos angustioso-afectivos na infancia.	Os trastornos da ansiedade no neno. Síntomas psicofisiolóxicos. As depresións infantís. As causas da depresión infantil. As condutas suicidas na infancia e adolescencia. As fobias nos nenos. Os trastornos bipolares. A timidez na infancia. Trastornos por ansiedade xeneralizada. Trastorno de pánico. O nervosismo postraumático.
Síndromes específicos desta idade.	O autismo infantil. A síndrome de Asperger. A síndrome de Rett. A psicose desintegrativa. O neno epiléptico. O neno histerico. A síndrome de TDAH. A síndrome de Munchausen.
Desordes nas condutas infantís.	Enraizamento dos trastornos da personalidade dende a infancia. Os comportamentos disociais. O acoso escolar (bullying). O concepto de neno ditador. A desestruturación familiar e ambiental como causa de condutas antisociais. O consumo de alcol e as súas consecuencias. O consumo de drogas e as súas consecuencias. Concienciación temperá dos efectos nocivos das toxicomanías. O neno mentireiro. Iniciación dos trastornos da personalidade dende a infancia: narcisismo, histerionismo, paranoidismo, sadismo.

Os métodos psicoterapéuticos para esta idade. O proceso de diagnóstico na psicoloxía infantil. Os métodos psicoterapéuticos na infancia. A reeducación terapéutica multidisciplinar. Modalidades de intervención. A terapia cognitivo-condutual na infancia. O rol playing. A ludoterapia. A desensibilización sistemática na infancia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	10	24	34
Sesión maxistral	25	30	55
Traballos tutelados	5	20	25
Seminarios	10	24	34
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumno, perante a clase, dun tema ou trastorno de conduta infantil preparado previamente.
Sesión maxistral	Explicación de contidos teóricos. Nestas sesións, o profesor explicará os contidos da materia e os alumnos poden intervir proponendo a súas dúbidas e opinións.
Traballos tutelados	Elaboración dun proxecto, estudo, traballo ou caso concreto, de interese do alumno, no que se profundizará especialmente
Seminarios	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas. Atenderanse aos grupos de alumnos que estean traballando sobre temas concretos da materia propiciando a participación crítica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Proporcionaranselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións de propostas de seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.
Seminarios	Proporcionaranselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións de propostas de seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.
Traballos tutelados	Proporcionaranselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións de propostas de seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións		5
	Valoración do contido e forma de exposición dun traballo relacionado coa materia.	
Traballos tutelados		10
	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.	
Seminarios		5
	Estudos de casos de deficiencias da conduta infantil. Pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas mediante preguntas tipo test ou de resposta curta.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p>Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.</p><p>Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.</p><p>No caso de que algún estudante

non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polo responsable docente da materia realizará unha proba de contidos teóricos sobre a mesma que suporá un 90%. Ademais dun traballo teórico-práctico ao que corresponderá o 10% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes (teórica e práctica) un 50% da cualificación total das mesmas.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Buendía, J. (2004). Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales. Madrid: Pirámide.

Jiménez, M. (1997). Psicopatología infantil. Málaga: Aljibe.

Rodríguez Sacristán, S. (2002). Psicopatología Infantil Básica. Madrid: Pirámide.

Bibliografía Complementaria

Ajuriaguerra. (1976). Manual de Psiquiatría Infantil. Barcelona: Ed.Toray-Masson.

Ayuso Gutiérrez, J. Luis. (1992). Manual de Psiquiatría. Madrid: Ed. Interamericana.

Beck, Aaron. (1998). Terapia cognitiva de los trastornos. Barcelona: Paidós Ibérica,

Belloch e outros . (1999). Psicopatología. Vol. I y II. Ed. McGraw Hill.

Buceta, J. M. e Bruno, A. M. (1996). Tratamiento Psicológico de Hábitos y Enfermedades Mentales. Madrid: Pirámide.

Caballo, Vicente. (1993). Manual de Técnicas de Terapia y Modificación de Conducta. Ed. Siglo XXI.

Caballo, V.E. e Simon, M.A. (2005). Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente. Madrid: Pirámide.

Caso, I. (1997). Manual de Psicoterapias Cognitivas. Barcelona: Paidós.

CIE - 10 (1992). (Diccionario) (Clasificación Internacional de Enfermedades) Trastornos Mentales y del Comportamiento. Madrid: Ed.

Meditor.

DSM-IV. (1993). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, APA.

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S. (2008). Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia. Madrid: McGraw Hill

González, R.(2003). Psicopatología del niño y del adolescente. Madrid: Pirámide,

Gradillas, V. (1995). Psicopatología Descriptiva. Madrid: Eudema.

Gutierrez, J.R. y Rey F. (2000). Planificación terapéutica de los trastornos psiquiátricos del niño y del adolescente. Madrid: Smitkline-Beecham.

Harvery, F. (1976). Trastornos de la conducta en el niño. México: Ed. Manual Moderno.

Labrador, J. et al. (2004). Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta. Madrid: Pirámide.

Lemos, S. (2000). Psicopatología General. Madrid: Editorial Síntesis.

Luciano, M. C. (1996). Manual de Psicología Clínica Infantil. Infancia y Adolescencia. Valencia: Promolibro.

Marcelli, D. e Ajuriaguerra, J. Manual de Psicopatología del Niño.

Mardomingo, M.J. (2002). Psiquiatría para Padres y Educadores. Madrid. Narcea.

Martínez Roca. Editorial. Serie de temas monográficos de trastornos de conducta

Mayor J. (1986). Manual de Modificación de Conducta. Ed. Alhambra..

Mazet. (1995). Psicopatología del niño y del Adolescente. Barcelona: Médica y Técnica,

Méndez, F.X. e Maciá, D. (2002). Modificación de conducta con niños y adolescentes. Libro de Casos. Madrid: Pirámide.

- Midenet. (1994). Manual Práctico de Psicopatología Infantil. Barcelona: Toray-Masson,
- Monedero, Carmelo. (1978). Psicopatología General. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Ortega-Monasterio. (1993). Lecciones de Psicología Médica. Barcelona: PPV.
- Pérez Álvarez, M. e outros. (2003). Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces□ Tomo III. Infancia y Adolescencia. Madrid: Pirámide.
- Pérez, M. (1995). Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo. Madrid: Alianza.
- Rodríguez, A. (1997). Rehabilitación Psicosocial de Personas con Trastornos Mentales Crónicos. Madrid: Pirámide.
- Thomas Olladik. (1991). Psicopatología Infantil. Barcelona: Martinez Roca.
- Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.
- Vallejo Nagera. (1985). Introducción a la Psiquiatría. Ed. Científico Médica.
- Vallejo Pareja, M.A. (1998). Manual de Terapia de Conducta. Vol I y II. Madrid: Dykinson.
- Vallejo Ruiloba, J. (1999). Introducción a la Psicopatología y Psiquiatría. Barcelona: Masson - Salvat.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Antropoloxía: Pensamento e cultura				
Materia	Antropoloxía: Pensamento e cultura			
Código	P02G110V01401			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Antonio			
Profesorado	Fernández Álvarez, Antonio			
Correo-e	afa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que atañen á totalidade	B1
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación destes con outras manifestacións culturais do momento	A4 B13
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	B1 B13
Coñecer as ideas que forxan o noso presente.	A12 B1 B13
Capacidade para utilizar, cun mínimo de rigor, a terminoloxía propia da disciplina.	B1 B7 B13
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos	B2 B6
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	B1 B12 B13 B15
Capacidade para interpretar críticamente os textos	B1 B3 B13
Capacidade para plantear problemas	A11 B1 B7 B13
Captar a implicación da filosofía no desenvolvemento histórico das ideas e dos cambios culturais.	B13

Contidos
Tema
1.- A filosofía nun mundo global
2.- A modernidade como unha forma de civilización
3.- As filosofías do Século XX
(*)4.- La postmodernidad

Planificación	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminarios	15	24	39
Titoría en grupo	8	0	8
Traballos de aula	0	40	40
Sesión maxistral	28	0	28
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do curso e explicación de cómo se desenvolverán as distintas actividades que debe facer o estudante.
Seminarios	Información sobre cómo se desenvolverán estas sesións e presentación do tema de análise, partindo dun texto ou un documento gráfico.
Titoría en grupo	Encontro do alumno co profesor para resolver dúbidas, asesorar, orientar...
Traballos de aula	Elaboración do traballo de introducción á investigación, orientación do profesor, etc.
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesor, dos temas do programa

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Se resolverán as dúbidas que o estudante encontre na elaboración das tarefas: traballo, comentario, temario

Avaliación	Descrición	Cualificación
Seminarios	Presentación e debate dun tema	15
Traballos de aula	Valoración do traballo de iniciación á investigación. Serase esixente coa adecuación do traballo aos criterios establecidos para esta actividade.	35
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exercicio escrito sobre alguna das cuestións proposta e que versará sobre a parte teórica da materia. Ata 6 puntos. Para superar a materia é necesario acadar, como mínimo, 3 puntos nesta parte.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA: O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

SEGUNDA CONVOCATORIA: De non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto da avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo.

ALUMNADO NON PRESENCIAL: O alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir a titorización dos traballos, realizará as seguintes probas:

- 1.- Unha proba de contidos teóricos (50%),
- 2.- Un traballo, a determinar polo profesor/a (30%)
- 3.- O resumo de dous libros, a determinar co profesor/a responsable da materia (20%).

Para aprobar é preciso alcanzar o 50% da puntuación en cada unha das 3 probas.

Bibliografía. Fontes de información

Wietmann y otros, **Atlas de filosofía**, Alianza,

Ayesterán, Ignacio, **La filosofía en un mundo global**, Cátedra,

Giner, Salvador, **Historia del pensamiento social**, Ariel,

Leslie Stevenson, **Diez teorías de la naturaleza humana**, Cátedra,

García Morente, M., **Lecciones preliminares de filosofía**, Porrúa,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta**

Materia	Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta			
Código	P02G110V01402			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Diéguez Ruibal, José Luis			
Profesorado	Diéguez Ruibal, José Luis			
Correo-e	ruibaljl@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura ten a finalidade de familiarizar ao profesor con aquelas anomalías e trastornos da conduta que poidan aparecer na época escolar impedindo un normal desenvolvemento físico, psicolóxico, e intelectual, polo que, o mestre ha de adeguar os coñecementos pertinentes para minimizar os efectos negativos de estas anomalías. Identificar os distintos tipos de trastornos da infancia, as súas causas e as formas de intervención. Ha de mostrar ao mestre os conceptos e fundamentos teóricos básicos das características diferenciais da psicología infantil e os aspectos metodolóxicos específicos para o coñecemento e intervención nas condutas problemáticas da infancia que poidan interferir de xeito significativo no desenvolvemento persoal, social, escolar e familiar do neno nas súas deficientes manifestacións (déficit de intelixencia, déficit de atención, hiperactividade, conduta disocial, ansiedade, trastornos afectivos, do sono, da eliminación[]).			

Competencias de titulación

Código	
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.	A3 A8	B1 B2 B9 B10 B12 B14
Coñecer os trastornos da conducta mais comuns na infancia que poidan interferir no desenvolvemento normal da persoa.	A2 A3 A4 A8	B1 B2 B7 B12
Saber diagnosticar os syndromes psicopatolóxicos desta idade.	A3 A4 A5 A8 A10	B1 B2 B7 B11 B12
Familiarizarse cos métodos psicoterapéuticos que poidan ser útiles para o tratamento destas doenzas psicopatolóxicas.	A3 A4 A5	B1 B2 B7 B12 B15 B16

Contidos

Tema	
Introdución á psicopatoloxía infantil.	Paradigmas fundamentais da psicoloxía infantil. Desenvolvemento psicolóxico normal e anormal. Factores que inflúen no desenvolvemento patolóxico. Psicopatoloxías maiores e menores. Evolución histórica da psicopatoloxía infantil. Clasificacións internacionais en psiquiatría. Conceptos básicos en psicopatoloxía infantil.
Psicopatoloxía das funcións corporais básicas na infancia.	A anorexia: síntomas, causas e consecuencias. Outras anomalías da alimentación: bulimia, rumiación, pica. Trastornos da eliminación: enurese, encoprese infantil. Trastornos do sono na infancia: terrores, pesadelos, sonambulismo. Trastornos psicomotores: os tics, estereotipias, maniarismos. Aspectos psicopatolóxicos na evolución e disfuncións da sexualidade.
Psicopatoloxía das funcións psíquicas na infancia.	Deficiencias na intelixencia. Os niveis de intelixencia. Formas clínicas de deficiencia mental. Causas da deficiencia mental. Deficiencias na memoria e na atención. Trastornos da percepción. Trastornos da linguaxe. Os trastornos do pensamento. As ideas obsesivas e trastornos delirantes.
Trastornos angustioso-afectivos na infancia.	Os trastornos da ansiedade no neno. Síntomas psicofisiolóxicos. As depresións infantís. As causas da depresión infantil. As condutas suicidas na infancia e adolescencia. As fobias nos nenos. Os trastornos bipolares. A timidez na infancia. Trastornos por ansiedade xeneralizada. Trastorno de pánico. O nervosismo postraumático.
Síndromes específicos desta idade.	O autismo infantil. A síndrome de Asperger. A síndrome de Rett. A psicose desintegrativa. O neno epiléptico. O neno histérico. A síndrome de TDAH. A síndrome de Munchausen.
Desordes nas condutas infantís.	Enraizamento dos trastornos da personalidade dende a infancia. Os comportamentos disociais. O acoso escolar (bullying). O concepto de neno ditador. A desestruturación familiar e ambiental como causa de condutas antisociais. O consumo de alcol e as súas consecuencias. O consumo de drogas e as súas consecuencias. Concienciación temperá dos efectos nocivos das toxicomanías. O neno mentireiro. Iniciación dos trastornos da personalidade dende a infancia: narcisismo, histrionismo, paranoidismo, sadismo.

Os métodos psicoterapéuticos para esta idade. O proceso de diagnóstico na psicoloxía infantil. Os métodos psicoterapéuticos na infancia. A reeducación terapéutica multidisciplinar. Modalidades de intervención. A terapia cognitivo-condutual na infancia. O rol playing. A ludoterapia. A desensibilización sistemática na infancia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	10	24	34
Sesión maxistral	25	30	55
Traballos tutelados	5	20	25
Seminarios	10	24	34
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumno, perante a clase, dun tema ou trastorno de conduta infantil preparado previamente.
Sesión maxistral	Explicación de contidos teóricos. Nestas sesións, o profesor explicará os contidos da materia e os alumnos poden intervir propoñendo a súas dúbidas e opinións.
Traballos tutelados	Elaboración dun proxecto, estudo, traballo ou caso concreto, de interese do alumno, no que se profundizará especialmente
Seminarios	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas. Atenderanse aos grupos de alumnos que estean traballando sobre temas concretos da materia propiciando a participación crítica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Proporcionaranselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións de propostas de seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.
Seminarios	Proporcionaranselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións de propostas de seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.
Traballos tutelados	Proporcionaranselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións de propostas de seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Valoración do contido e forma de exposición dun traballo relacionado coa materia.	5
Traballos tutelados	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.	10
Seminarios	Estudos de casos de deficiencias da conduta infantil. Pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	5
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas mediante preguntas tipo test ou de resposta curta.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p>Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.</p><p>Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.</p><p>No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo tutorizado polo responsable docente da materia realizará unha proba de contidos teóricos sobre a mesma que suporá un 70%. Ademais dun traballo teórico-práctico ao que corresponderá o 30% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Buendía, J. (2004). Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales. Madrid: Pirámide.

Jiménez, M. (1997). Psicopatología infantil. Málaga: Aljibe.

Rodríguez Sacristán, S. (2002). Psicopatología Infantil Básica. Madrid: Pirámide.

Bibliografía Complementaria

Ajuriaguerra. (1976). Manual de Psiquiatría Infantil. Barcelona: Ed.Toray-Masson.

Ayuso Gutiérrez, J. Luis. (1992). Manual de Psiquiatría. Madrid: Ed. Interamericana.

Beck, Aaron. (1998). Terapia cognitiva de los trastornos. Barcelona: Paidós Ibérica,

Belloch e outros . (1999). Psicopatología. Vol. I y II. Ed. McGraw Hill.

Buceta, J. M. e Bruno, A. M. (1996). Tratamiento Psicológico de Hábitos y Enfermedades Mentales. Madrid: Pirámide.

Caballo, Vicente. (1993). Manual de Técnicas de Terapia y Modificación de Conducta. Ed. Siglo XXI.

Caballo, V.E. e Simon, M.A. (2005). Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente. Madrid: Pirámide.

Caso, I. (1997). Manual de Psicoterapias Cognitivas. Barcelona: Paidós.

CIE - 10 (1992). (Diccionario) (Clasificación Internacional de Enfermedades) Trastornos Mentales y del Comportamiento. Madrid: Ed.

Meditor.

DSM-IV. (1993). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, APA.

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S. (2008). Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia. Madrid: McGraw Hill

González, R.(2003). Psicopatología del niño y del adolescente. Madrid: Pirámide,

Gradillas, V. (1995). Psicopatología Descriptiva. Madrid: Eudema.

Gutierrez, J.R. y Rey F. (2000). Planificación terapéutica de los trastornos psiquiátricos del niño y del adolescente. Madrid: Smitkline-Beecham.

Harvery, F. (1976). Trastornos de la conducta en el niño. México: Ed. Manual Moderno.

Labrador, J. et al. (2004). Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta. Madrid: Pirámide.

Lemos, S. (2000). Psicopatología General. Madrid: Editorial Síntesis.

Luciano, M. C. (1996). Manual de Psicología Clínica Infantil. Infancia y Adolescencia. Valencia: Promolibro.

Marcelli, D. e Ajuriaguerra, J. Manual de Psicopatología del Niño.

Mardomingo, M.J. (2002). Psiquiatría para Padres y Educadores. Madrid. Narcea.

Martínez Roca. Editorial. Serie de temas monográficos de trastornos de conducta

Mayor J. (1986). Manual de Modificación de Conducta. Ed. Alhambra..

Mazet. (1995). Psicopatología del niño y del Adolescente. Barcelona: Médica y Técnica,

Méndez, F.X. e Maciá, D. (2002). Modificación de conducta con niños y adolescentes. Libro de Casos. Madrid: Pirámide.

Midenet. (1994). Manual Práctico de Psicopatología Infantil. Barcelona: Toray-Masson,

Monedero, Carmelo. (1978). Psicopatología General. Madrid: Biblioteca Nueva.

Ortega-Monasterio. (1993). Lecciones de Psicología Médica. Barcelona: PPV.

Pérez Álvarez, M. e outros. (2003). Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces□ Tomo III. Infancia y Adolescencia. Madrid: Pirámide.

Pérez, M. (1995). Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo. Madrid: Alianza.

Rodríguez, A. (1997). Rehabilitación Psicosocial de Personas con Trastornos Mentales Crónicos. Madrid: Pirámide.

Thomas Olladik. (1991). Psicopatología Infantil. Barcelona: Martinez Roca.

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.

Vallejo Nagera. (1985). Introducción a la Psiquiatría. Ed. Científico Médica.

Vallejo Pareja, M.A. (1998). Manual de Terapia de Conducta. Vol I y II. Madrid: Dykinson.

Vallejo Ruiloba, J. (1999). Introducción a la Psicopatología y Psiquiatría. Barcelona: Masson - Salvat.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe das ciencias da natureza				
Materia	Aprendizaxe das ciencias da natureza			
Código	P02G110V01403			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Serralle Marzoa, Jose Francisco			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web	http://lires@uvigo.es			
Descrición xeral	A Lei Orgánica de Educación (L.O.E) establece un área de coñecemento denominada Coñecemento do contorno e interacción co mundo, na Educación Infantil, e presenta o currículo correspondente cun enfoque globalizado de cara a un primeiro achegamento do alumnado ao desenvolvemento das competencias básicas.			

Sen embargo, o necesario afondamento en niveis de formación superiores fai que, por exemplo, no nivel universitario, a materia Coñecemento do Medio Natural, Social e Cultural sexa obxecto de investigación e docencia por parte de profesorado especialista.

A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica, neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción, relativas a problemas globais de actualidade tales como os referidos ao medio ambiente e ao desenvolvemento sostible e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S, os da construción do coñecemento arredor de problemas globais, os de alfabetización científica e técnica da cidadanía, ou os da Educación en Ciencia Global, que deben incluír a introdución da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador .

No presente curso continuarase coa experimentación do Proxecto de Innovación: "DESEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN GRAOS E POSGRAOS A TRAVÉS DA PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS KPSI, RÚBRICAS E MAPAS CONCEPTUAIS EN FORMATO DIXITAL" (Pendente de Resolución Reitoral), consistente en:

Neste marco propónse o deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas ou matrices de valoración e Mapas Conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos Mapas Conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación

B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacidade para analizar criticamente a fundamentación, lexislación, obxectivos, metodoloxía e avaliación da área de Coñecemento do entorno e interacción co mundo na Educación Infantil desde un enfoque globalizador.	A1 A2 A11 A12	B1 B6 B8 B13 B14
Capacidade para comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na E. Infantil partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa.	A2 A3 A4 A12	B2 B7 B8 B16 B17
Capacidade para comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar.	A1 A2 A7 A11	B1 B6 B7 B13 B14 B15 B22
Capacidade para relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na Educación Infantil desde un enfoque globalizado.	A1 A2 A3 A9 A11	B1 B2 B7 B8 B13 B15
Capacidade para utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na Educación Infantil.	A3 A7 A11	B5 B6 B7 B13 B15 B21
Capacidade para realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e na contorna.	A2 A3 A4	B2 B3 B7 B9 B11
Capacidade para utilizar a Internet e os medios de comunicación social (prensa impresa, dixital e TV) como fontes de recursos multimedia e deseñar actividades de aula - laboratorio.	A1 A2 A7 A11	B5 B6 B7 B16 B17 B18

Contidos

Tema	
A didáctica das ciencias experimentais para o futuro profesorado de educación infantil.	O dispositivo didáctico para o ensino das ciencias experimentais na educación infantil.

Fundamentación, obxectivos, metodoloxía, contidos e avaliación da área de coñecemento do contorno na educación infantil.	Estudo crítico do currículo de educación infantil para a área de coñecemento do contorno do decreto de ensinanza da comunidade autónoma de Galicia.
O enfoque globalizador na educación infantil.	Deseño de tarefas complexas da área de coñecemento do contorno na educación infantil.
Os recursos para o ensino do coñecemento do contorno na educación infantil.	Coñecemento e utilización de recursos didácticos para o ensino da área de coñecemento do contorno.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	14	0	14
Eventos docentes e/ou divulgativos	4.5	0	4.5
Traballos de aula	8	8	16
Prácticas de laboratorio	7.5	7.5	15
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Proxectos	4	30	34
Metodoloxías integradas	5	20	25
Sesión maxistral	10	0	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debates	Debates na aula
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias e obradoiros
Traballos de aula	Realización de traballos de aula
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais
Titoría en grupo	Titorías grupais
Proxectos	Introdución á elaboración de proxectos globalizados
Metodoloxías integradas	Realización de actividades globalizadas
Sesión maxistral	Exposicións do profesorado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Debates	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Eventos docentes e/ou divulgativos	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Traballos de aula	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Proxectos	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría
Metodoloxías integradas	Resolución de dúbidas, coavaliación; na propia aula, no despacho en horas de titoría

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Realización de traballos de aula	40
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio	20
Proxectos	Elaboración de proxectos globalizados	0
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado realizará individualmente unha proba presencial escrita sobre os contidos desenvolvidos na aula e no laboratorio.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Cada alumna e cada alumno confeccionará un cartafol, na sección particular específica da aula virtual da materia - curso en FAITIC, que consistirá nun diario persoal de seguimento das sesións lectivas, coas notas de aula, ampliacións, achegas, reflexións propias e coa avaliación e autoavaliación das sesións correspondentes. Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.

- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- **1ª CONVOCATORIA:** Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
- **2ª CONVOCATORIA:** Para obter unha avaliación positiva o alumnado poderá optar por acollerse ás mesmas condicións que as establecidas para a 1ª CONVOCATORIA ou pola realización de dúas probas escritas presenciais sobre os contidos desenvolvidos na aula e no laboratorio, respectivamente.
- é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

Bibliografía. Fontes de información

ARIAS, A. et al. (2009): O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria. Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia.

http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/9002463-Proxectos_Web.pdf

Enric Ramiro i Roca (2010). La maleta de la ciencia. Barcelona - Editorial Graó

<http://www.grao.com/lilibres/arees/didactica-de-las-ciencias-experimentales/pagact/1/la-maleta-de-la-ciencia>

VanCleave , Janice (2005). Química para niños y jóvenes. LIMUSA WILEY

<http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/546/quimica-para-ninos-y-jovenes?keyword=Qu%C3%ADmica+para+ni%C3%B1os+y+j%C3%B3venes>

VanCleave , Janice (2000). Animales. LIMUSA WILEY

<http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/171/animales>

Battista Quinto Borghi (2009). Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento. Barcelona - Editorial Graó.

<http://www.grao.com/lilibres/los-talleres-en-educacion-infantil>

JORBA, J. e SANMARTÍ, N. (1996): Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua. Madrid: M.E.C.

http://books.google.com/books/about/Ense%C3%B1ar_aprender_y_evaluar.html?hl=es&id=a_rCXrBxikwC

Consellería de Educación e O.U. Repositorio Lexislativo. Actualizado. Xunta de Galicia.

<http://www.edu.xunta.es/portal/contenido?comando=ContenidoDinamicoComando&accion=-verRecurso&IID=gl&trID=6feef521-c0a8fd03-006e7a5b-20451b33&pwID=e4763dcf-0a0a2825-006c0962-b0b5ef8f&rID=-715e03c7-45321682-00e1ff2f-0c>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Coñecemento do medio natural/P02G110V01901

Outros comentarios

Ver apartado de avaliación

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da lingua e a literatura infantil				
Materia	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Código	P02G110V01404			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Montero Santalla, José Martín			
Profesorado	Montero Santalla, José Martín			
Correo-e	santalla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende acercarse ao coñecemento do proceso de adquisición da linguaxe, e aprender a crear e programar estratexias didácticas que acompañen o desenvolvemento da linguaxe oral como medio de expresión e de comunicación, así como a aproximación á lingua escrita a partir da maduración neuromotora e da exercitación dos mecanismos que interveñen no acto de ler e de escribir, atendendo ao papel da literatura infantil nos seus aspectos oral e escrito.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos, sociolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua	A2	
Coñecer a literatura infantil		B1 B3 B17
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas da comunidade autónoma	A7	B3 B12
Coñecer o currículo escolar das linguas	A1	

Coñecer o proceso de aprendizaxe e de ensino da linguaxe escrita	A2	B1
	A4	B2
	A6	B6
	A10	B7
	A11	B9
		B13
		B15
		B17
Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para o ensino da comunicación oral	A2	B1
	A3	B2
	A4	B6
	A6	B9
	A11	B13
		B15
		B17
Ser capaz de identificar os nenos con problemas de linguaxe oral e escrita, así como de orientar os pais	A6 A10	B11

Contidos

Tema

O PROCESO DE ADQUISICION DA LINGUAXE E OS FACTORES QUE DETERMINAN O SEU DESENVOLVIMENTO	1.- O nivel socioeconómico. 2.- O ambiente familiar. 3.- O ambiente escolar.
DIDÁCTICA DA COMUNICACIÓN ORAL	1.- A DICIÓN: - 1.1. A atención auditiva. - 1.2. A motricidade bucofacial. - 1.3. A respiración. - 1.4. A imitación. 2.- O VOCABULARIO: - 2.1. Clases de vocabulario. - 2.2. A derivación, a composición e o campo semántico. 3.- A EXPRESIÓN ORAL: - 3.1. A comprensión. - 3.2. A expresión. - 3.3. A narración. - 3.4. A descripción. - 3.5. A conversación. - 3.6. O ritmo e a entoación. 4.- A LITERATURA INFANTIL NO SEU ASPECTO ORAL: - 4.1. Os contos (= narrativa). - 4.2. A recitación (= poesía). - 4.3. A dramatización (= teatro). - 4.4. Aplicacións didácticas, especialmente para o desenvolvemento da linguaxe oral.
DIDÁCTICA DA LECTOESCRITURA	1.- FACTORES QUE INTERVENEN NO PROCESO DE APRENDIZAXE DA LECTOESCRITURA: - 1.1. A discriminación visual. - 1.2. A organización espacio-temporal. - 1.3. O control motor. 2.- INICIACIÓN Á LINGUAXE ESCRITA: - 2.1. Análise dos principais métodos de lectura. - 2.2. O enfoque construtivista.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	16	32	48
Seminarios	10	20	30
Traballos de aula	16	32	48
Titoría en grupo	6	0	6
Traballos e proxectos	5	10	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias Introducción xeral sobre a materia, a metodoloxía e o desenvolvemento do curso, e sobre a avaliación

Sesión maxistral	Exposición dos conteúdos teóricos dos temas da materia por parte do profesor.
Seminarios	Nos seminarios ampliaranse os conteúdos tratados nas sesións maxistrais, propondo e comentando actividades que ilustren os temas con maior profundidade ou con novas perspectivas.
Traballos de aula	Os alumnos desenvolven na aula as actividades prácticas que previamente teñan preparado de maneira individual, sobre un tema do programa, relacionándoas coas de outros membros do grupo.
Tutoría en grupo	Nas tutorías o profesor supervisa os traballos prácticos dos alumnos, asesorándoos e orientándoos na súa realización.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Tutoría en grupo	O profesor prestará atención personalizada aos alumnos tanto no tempo de tutoría no despacho (tanto presencialmente como por medio do teléfono) como a través do correo electrónico, e igualmente nos traballos de aula. Nesta atención personalizada o profesor escoitará as opinións e suxestións do alumno, orientará as súas propostas e esclarecerá as dúbidas que surxan sobre as tarefas en que está traballando ou sobre calquera tema relacionado coa asignatura.
Traballos de aula	O profesor prestará atención personalizada aos alumnos tanto no tempo de tutoría no despacho (tanto presencialmente como por medio do teléfono) como a través do correo electrónico, e igualmente nos traballos de aula. Nesta atención personalizada o profesor escoitará as opinións e suxestións do alumno, orientará as súas propostas e esclarecerá as dúbidas que surxan sobre as tarefas en que está traballando ou sobre calquera tema relacionado coa asignatura.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A avaliación farase por un exame escrito, que constará de un número de preguntas sobre os temas desenvolvidos na aula ou contidos no programa da materia. A cada pregunta atribuirase unha cualificación proporcional ao número total de preguntas. Para a cualificación poderá terse igualmente en conta o traballo que teña realizado o alumno ao longo do curso.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nunha das últimas clases, antes de concluír o período de docencia, facilitarase aos alumnos unha amostra de cómo vai ser o exame, a fin de que coñezan previamente qué tipo de preguntas van encontrar.

Os criterios de avaliación serán idénticos na primeira e nas sucesivas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

R. Clemente, *Desarrollo del lenguaje*, Barcelona: Octaedro, 2000.

M. Bigas / M. Correig, *Didáctica de la lengua en la Educación Infantil*, Madrid: Síntesis, 2007.

Andrés Suárez Yáñez, *Iniciación escolar á escritura / lectura: deseño de programas adaptados á diversidade*, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1998.

Bibliografía complementaria:

Aurora Marco / Pilar Couto Cantero / Elva Aradas Carollo / Fernando Vieito Liñares (eds.), *Actas del VII Congreso Internacional de la Sociedad Española de Didáctica de la Lengua y la Literatura (Santiago de Compostela, 27 - 29 de Noviembre de 2002)*, 2 vols., A Coruña: Deputación da Coruña, 2004.

Giuseppe Francescato (trad. de María Antonia Oliver), *El Lenguaje infantil: estructuración y aprendizaje*, Barcelona: Península, 1987.

M. Monfort / A. Juárez, *El niño que habla*, Madrid: CEPE, 1996.

S. Bryant, *El arte de contar cuentos*, Barcelona: Hogar del libro, 1995.

Varios, *Escribir y leer (3 a 8 años)*, Barcelona: Edelvives, 2003.

P. Arnaiz / M. S. Ruiz Jiménez, *La lectoescritura en la educación infantil. Unidades didácticas y aprendizaje significativo*. Málaga, Aljibe, 2001.

A. Calero / R. González / A. Maldonado / M^a. E. Sebastián, *Materiales curriculares para favorecer el acceso a la lectura en la educación infantil*, Barcelona: Praxis, 1999.

J. Cervera, *Literatura y Lengua en la Educación Infantil*, Bilbao: Ed. Mensajero, 1993.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro I: Francés				
Materia	Idioma estranxeiro I: Francés			
Código	P02G110V01405			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://sites.google.com/site/languagestrangerefrancais/			
Descrición xeral	O principal obxectivo desta materia é o de reforzar as competencias de nivel A1 do MECR en lingua francesa mediante unha metodoloxía por proxectos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e se tratan asuntos cotiáns dos ámbitos persoal e educativo.	B1 B3 B4 B7 B13
2. Comprender a idea principal de fimes e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	B1 B3 B4 B6 B7
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	B1 B3 B4 B6 B7

4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.		B1 B3 B4 B6 B7
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa a onde se fala esa lingua.		B3 B4 B6 B7 B12 B16 B19
6. Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo: familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).		B3 B4 B6 B11
7. Poder tratar oralmente en francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	A1 A2	B3 B4 B6
8. Saber construír frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.		B1 B3 B4 B13 B17
9. Poder explicar e xustificar brevemente opinións e proxectos.		B1 B2 B3 B4 B6 B13 B17
10. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou filme, e poder describir reaccións.		B1 B3 B4 B13
11. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben estruturados sobre temas que son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.		B1 B2 B3 B4 B6 B11 B17
12. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo. Favorecer a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe co fin de innovar e mellorar o labor docente e as prácticas de aula.	A11	B1 B9 B15
13. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a propia formación cultural e lingüística.	A11	B4 B15 B19
14. Desenvolver certas actitudes afectivas desexábeis nun docente de lingua estranxeira como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da lingua estranxeira como medio de comunicación cultural e non simplemente como unha materia máis.		B4 B12 B14 B19

Contidos

Tema	
1. Aspectos lingüísticos: léxico, gramática, semántica, corrección fonética, ortografía, ortoepía.	1. Os niveis de referencia A1 e A2
2. Aspectos sociolingüísticos: os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.	1. Presentarse aos demais / presentar os demais: aspecto físico, personalidade, contorno familiar e laboral. 2. Falar de si mesmo: expresar gustos e preferencias. 3. Organizar axendas e planificar actividades. 4. Combinar encontros e facer convites.

3. Aspectos discursivos: ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión.
4. Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrases, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda.
5. Aspectos interculturais: a vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.
1. Escribir cartas e correos electrónicos.
2. Ler e redactar pequenos anuncios.
3. Narrar un acontecemento.
4. Contar o argumento dun libro ou dun filme.
1. Facer e atender unha chamada telefónica.
2. Buscar ou explicar o camiño para ir a un lugar
1. Encher formularios.
2. Falar dos hábitos cotiáns: horarios, comidas e actividades.
3. Comprar e vender.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0.5	1.5
Proxectos	18	72	90
Resolución de problemas e/ou exercicios	56	0	56

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión de 1 hora presencial co grupo A (toda a clase) no inicio do curso. Explicaranse os obxectivos e contidos da materia, así como a metodoloxía aplicada e o sistema de avaliación. Tamén se presentarán os recursos e ferramentas de aprendizaxe en liña.
Proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá un mínimo de catro tarefas ou proxectos que deberá realizar cada alumno. As datas de realización das tarefas serán establecidas na clase, pero non se aconsella que se superen as dúas semanas para a súa realización. O profesor guiará o alumnado para a execución destas tarefas preferentemente nas horas co grupo B e a través do grupo de traballo en liña.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor guiará o alumnado para a execución das tarefas propondo actividades comunicativas centradas, por un lado, na práctica da expresión e comprensión, e, por outro, no reforzo das competencias en fonética, léxico e gramática. Tamén se proporán actividades de reforzo en internet.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia ou do correo electrónico.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia ou do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Proxectos	Ao longo do curso o alumnado deberá realizar unha serie de tarefas ou proxectos relacionados cos contidos de lingua francesa da materia. Cada proxecto será exposto no portfolio ou blog de aprendizaxe e será avaliado de xeito anónimo por un grupo do alumnado conformado aleatoriamente. A media das notas obtidas en cada proxecto, así como as referentes ao traballo desenvolvido no portfolio e no ambiente virtual de aprendizaxe, constituirá o 50% da nota final da materia. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar todas as tarefas propostas, ben como as actividades en liña relacionadas con cada un delas, nos prazos fixados pola clase.	50

Resolución deNa data oficial do exame, fixada polo centro, o alumnado deberá realizar unha proba de problemas e/ou exercicios	avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nas datas negociadas na clase, o alumnado deberá realizar outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 50% da nota final da materia. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar as catro probas.	50
---	---	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a segunda convocatoria e na data oficial fixada polo centro, o alumnado deberá realizar unha proba de avaliación das competencias de comprensión oral e escrita (cada unha delas contará un máximo de 2 puntos), así como de expresión escrita. Nese día, o alumnado deberá realizar tamén outra proba de expresión oral. As probas de expresión avaliaranse, cada unha delas, de 0 a 3 puntos seguindo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo se fixarán na clase. A suma destas catro probas constituirá o 100% da nota final da materia. Para poder ser avaliado en segunda convocatoria, o alumnado deberá realizar estas catro probas.

Ao longo do curso, o alumnado poderá recibir insignias que premiarán aptitudes e actitudes no seu proceso de aprendizaxe. Estas insignias traduciranse en bonificacións extra na cualificación final da materia.

Bibliografía. Fontes de información

PÁXINA WEB DA MATERIA

<https://sites.google.com/site/idiomaestranxeirofrances/>

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Augé H., Cañada D., Marlhens C. e Molinos L.. 2004. *C'est la vie 1. Livre de l'élève*. Madrid. Santillana.

Augé H., Cañada D., Marlhens C. e Molinos L.. 2004. *C'est la vie 1. Cahier d'exercices*. Madrid. Santillana.

Capucho F., Denyer M., Flumian C., Labascoule J., Lause C. e Royer C..*Rond Point 1. Livre de l'élève*. Paris. Maison des langues.

Capucho F., Denyer M., Flumian C., Labascoule J., Lause C. e Royer C..*Rond Point 1. Cahier d'exercices*. Paris. Maison des langues.

Capucho F., Denyer M., Flumian C., Labascoule J., Lause C. e Royer C..*Rond Point 1. Cahier d'évaluations*. Paris. Maison des langues.

Denyer D., Garmendia A. e Lions-Olivieri M.L.. 2009. *Version Originale 1. Méthode de français. Livre de l'élève*. Paris. Maison des langues.

Denyer D., Garmendia A. e Lions-Olivieri M.L.. 2009. *Version Originale 2. Méthode de français. Livre de l'élève*. Paris. Maison des langues.

Gibbe, C. e Girardet, J.. 2008. *Écho 1. Méthode de français. Niveau A1. Fichier d'évaluation*. Paris. Clé Internationale.

Girardet, J.. 2008. *Écho 1. Méthode de français. Niveau A1, A2. Élève*. Paris. Clé Internationale.

Godard E., Liria Ph. e Sigé J.-P.. 2009. *Les clés du nouveau DELF A2*. Paris. Maison des langues.

Liria, Ph. 2009. *Les cahiers de grammaire. Niveau découverte A1*. Paris. Maison des langues.

Liria, Ph. 2009. *Les cahiers de grammaire. Niveau découverte A1. Corrigés*. Paris. Maison des langues.

Liria, Ph. e Sigé, J.-P.. 2009. *Les clés du nouveau DELF A1*. Paris. Maison des langues.

Magne, M. e e Lions-Olivieri, M.L.. 2010. *Version Originale 1. Méthode de français. Cahier d'exercices*. Paris. Maison des langues.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Outros comentarios

Nesta materia consolidaranse competencias dos niveis A1 e A2 do Marco Europeo Común de Referencia para as Linguas. Aínda que se traballarán as competencias destes niveis iniciais, non se partirá dun coñecemento cero da lingua francesa. Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato.

Aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas.

O profesor pediralles ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail), en Facebook e en Edmodo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma estranxeiro I: Inglés				
Materia	Idioma estranxeiro I: Inglés			
Código	P02G110V01406			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	García de la Puerta, Marta			
Profesorado	García de la Puerta, Marta			
Correo-e	mpuerta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	1. Desenvolvemento da comprensión e expresión oral en inglés para o desenvolvemento de experiencias prácticas no ámbito docente. Adquisición da destreza oral para expresar en lingua inglesa, mediante a axuda de medios tecnolóxicos, traballos previamente elaborados. 2. Adquisición da destreza escrita con obxecto de utilizala en textos sencillos e ben estruturados. 3. Abordar aspectos interculturais relacionados coa docencia da lingua estranxeira. 4. Adquisición de competencia en comunicación non verbal co fin de saber interpretar mensaxes non verbais na comunicación cara a cara.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e se tratan asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, e educativo.	B1 B3 B4 B7 B13
Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	B1 B3 B4 B6 B7

Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.		B1 B3 B4 B6 B7
Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.		B1 B3 B4 B6 B7
Saber desenvolverse en case todas as situacións que se presentan cando se viaxa a onde se fala esa lingua.		B3 B4 B6 B7 B12 B16 B19
Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo: familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).		B3 B4 B6 B11
Poder tratar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación infantil.	A1 A2	B3 B4 B6
Saber construír frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.		B1 B3 B4 B13 B17
Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.		B1 B2 B3 B4 B6 B13 B17
Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.		B1 B3 B4 B13
Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben estruturados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.		B1 B2 B3 B4 B6 B11 B17
Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo. Favorecer a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe co fin de innovar e mellorar o labor docente e as prácticas de aula.	A11	B1 B9 B15
Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.	A11	B4 B15 B19
Desenvolver certas actitudes afectivas desexables nun docente de lingua estranxeira como, por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da lingua estranxeira como medio de comunicación cultural e non simplemente como unha materia máis.		B4 B12 B14 B19

Contidos

Tema	
Aspectos lingüísticos.	Léxico, gramática, semántica, pragmática, corrección fonolóxica, homofonía, grafemas da lingua inglesa.
Aspectos sociolingüísticos: os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular, diferenzas de rexistro.	a) Presentarse aos demais / presentar os demais: aspecto físico, personalidade, contorna familiar e laboral. b) Expresar gustos e preferencias. c) Organizar axendas e planificar actividades.

Aspectos discursivos: ordenar oracións en función da secuencia natural, relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión.

a) Preparar presentacións eficaces.
b) Escribir cartas e correos electrónicos.
c) Ler e redactar pequenos anuncios.
d) Narrar un acontecemento.
e) Contar o argumento dun libro ou dunha película.
e) Facer e atender unha chamada telefónica.
f) Buscar ou explicar o camiño para ir a un lugar.

Aspectos interculturais: a vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais.

a) A vida diaria.
b) As relacións persoais.
c) Valores, crenzas e actitudes.
d) Linguaxe corporal, convencións sociais e comportamentos rituais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0.5	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	38	56
Debates	15	30	45
Presentacións/exposicións	15	30	45
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia (Grupo A): obxectivos, contidos, criterios de avaliación, etc. Realización dunha enquisa de análise de necesidades para detectar os coñecementos previos de inglés e descubrir os intereses e motivación do alumnado.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas sesións presenciais, co grupo, realizaranse exercicios prácticos de comprensión oral (diálogos, cancións e fragmentos de películas) e escritura (lectura de diferentes textos epistolares, xornalísticos e literarios). Utilización de vídeos e gravacións relacionados cos temas tratados como recurso metodolóxico importante. Actividades a través de TIC no laboratorio de idiomas. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios de gramática correspondentes.
Debates	As sesións presenciais realizaranse cos grupos B e centraranse en actividades de expresión oral: xogos de rol, simulacións globais e presentacións persoais e/ou profesionais. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios de gramática que se porán á súa disposición na plataforma Faitic.
Presentacións/exposicións	As sesións presenciais realizaranse cos grupos B e centraranse en actividades de expresión escrita: redacción de notas e correos electrónicos, formalización de formularios, elaboración de presentacións, resumos de filmes ou noticias de prensa e ditados. Para as horas de traballo persoal, o alumnado deberá realizar os exercicios de gramática que se porán ao seu dispor na plataforma Faitic.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	A atendimento personalizado realizarase durante o horario de atendimento que o profesor detallará na sesión inicial do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas horas de atendimento o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atendimento personalizado realizarase durante o horario de atendimento que o profesor detallará na sesión inicial do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas horas de atendimento o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia.
Debates	A atendimento personalizado realizarase durante o horario de atendimento que o profesor detallará na sesión inicial do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas horas de atendimento o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia.
Probas	Descrición

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	A atendimento personalizado realizarase durante o horario de atendimento que o profesor detallará na sesión inicial do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas horas de atendimento o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia.
---	---

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	O/a docente recollerá na clase os resultados de varias actividades de 15 comprensión e expresión escritas. O obxectivo é obter mostras da evolución do alumnado e verificar a súa asistencia ás sesións presenciais.	15
Presentacións/exposicións	O/a docente recollerá os resultados das actividades ou proxectos 25 levados a cabo polo estudante ao longo do curso. Estas actividades serán orais e poderán ser individuais e/ou en grupo.	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Trátase dunha proba de avaliación final que abarcará a totalidade de 60 os contidos da materia, e cuxa data vén marcada no calendario académico oficial do centro. Terá dous partes: unha parte escrita de comprensión e expresión (75%) e unha segunda parte oral no que se avaliará a comprensión e expresión (25%).	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen dos sistemas de avaliación. A elección dun sistema exclúe ao outro.

Para poder acollerse ao sistema de avaliación continua é necesario asistir ao 80% das horas presenciais con aproveitamento e participación. Aquel/la alumno/a que non alcance dito porcentaxe, perderá esta opción.

A avaliación da aprendizaxe do alumnado que se acolla á avaliación continua expónse de forma continua e servirá para regular e supervisar tanto o ritmo de traballo, como para permitir ao alumnado coñecer o seu grao de adquisición de coñecementos.

A cualificación final de cada alumno/a será o resultado dunha cantidade suficiente de de notas ponderadas obtidas ao longo do curso.

Valorarase positivamente a asistencia e a participación nas actividades de clase, a realización de exercicios prácticos, a preparación e entrega de traballos para completar a unidade abordada.

Para poder superar a materia, é necesario obter na parte escrita do exame final unha cualificación mínima de 3,5 puntos sobre 10.

Por razóns de organización e distribución do tempo no día do exame oficial, a parte oral terá lugar a continuación da proba escrita.

A avaliación única (avaliación non continua) consistirá nunha proba global final que se realizará na mesma data que a proba oficial do alumnado que se acolla á avaliación continua. Consistirá nunha proba escrita (50%) e unha exposición oral (50%). A exposición oral terá lugar a continuación da proba escrita.

En relación á segunda convocatoria, manteranse como superadas as partes da materia que fosen previamente aprobadas na convocatoria anterior.

Bibliografía. Fontes de información

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones 2010: *English In Mind (For Spanish Speakers)* 2nd Edition. Student's Book with DVD-ROM **Level 1**. Cambridge University Press.

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones 2010: *English In Mind (For Spanish Speakers)* 2nd Edition. **Level 1**. Workbook with Audio CD Cambridge University Press.

Herbert Puchta and Jeff Stranks, with Richard Carter and Peter Lewis-Jones 2010: *English In Mind (For Spanish Speakers)* 2nd Edition. Student's Book with DVD-ROM **Level 2**. Cambridge University Press.

Herbert Puchta and Jeff Stranks, 2010: *English In Mind (For Spanish Speakers)* 2nd Edition. **Level 2**. Workbook with Audio CD Cambridge University Press.

Chris Redston, Gillie Cunningham and Jan Bell. 2005. *face2face for Spanish speakers edition* **Pre-intermediate** Student's book with CD-ROM/Audio CD. Cambridge University Press.

Nicholas Tims, with Chris Redston and Gillie Cunningham. 2005. **face2face** for Spanish speakers edition **Pre-intermediate**. Workbook with Key .Cambridge University Press.

Beaumont, Digby and Colin Granger. *The Heinemann English Grammar: with answer key*. Oxford: Heinemann, 1989.

Leech, Geoffrey. *An A-Z of English Grammar and Usage*. Harlow: Longman, 2001.

Murphy, Raymond. *English Grammar in Use: a self-study referente and practice book for intermediate students, with answers*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Murphy, Raymond. *Essential Grammar in Use: gramática básica de la lengua inglesa*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

Recomendacións

Outros comentarios

Nesta materia consolidaranse os niveis B1 e B2 do Marco Europeo Común de Referencia para as Linguas. Aínda que tamén se traballarán certas competencias dos niveis iniciais, non se partirá dun coñecemento cero da lingua inglesa. Para poder cursar esta materia con comodidade e aproveitamento, recoméndase que o alumnado, ao empezar, teña un nivel de competencia comunicativa próximo a B1, isto é, uns coñecementos previos de inglés equivalentes a A2/B1 dentro do Marco Europeo de Referencia para as Linguas.

Así mesmo, pódense reforzar os coñecementos do idioma e elevar o nivel a través de cursos na Escola Oficial de Idiomas, a UNED, o Centro de Linguas da Universidade de Vigo ou outros estamentos. Así mesmo, fomentarase a aprendizaxe autónoma a través de ligazóns e páxinas web especializadas na aprendizaxe do inglés como lingua estranxeira.
